Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 524229

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 augustus 2005
Kadaster deel/nr	82673/190

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Leusden	Leusden	Utrecht

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
Leusden	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Leusden	G			1759

*Omschrijving***

Inleiding

De LANGHUISBOERDERIJ, Groot Zandbrink genaamd, met aangebouwd zomerhuis en bakhuis dateert uit 1878, zoals vermeld staat op de sluitsteen boven de achterbaander. De boerderij, die behoort tot het landgoed De Boom, is gebouwd op de plaats van een oudere voorganger. Een balk van het laatste spant tegen de achtergevel, draagt het jaartal 1626. Intern hebben enkele wijzigingen plaatsgevonden, waarbij het spoelhok tot keuken en sanitairruimte is ingericht. In de mooie kamer (woonkamer) is binnen de grote schouw een schoorsteenmantel geplaatst. De oorspronkelijke tegels van de achterwand van de schouw zijn op de schoorsteen aangebracht. De achtergevel van de boerderij is in 1994 herbouwd volgens de oude indeling en met gebruikmaking van de oude stenen, nadat deze bol was komen te staan door een verzakking bij de onderliggende gierkelder. De vensters in de voorgevel zijn voorzien van nieuwe schuiframen. Het zomerhuis bevatte oorspronkelijk één vertrek, maar is later in tweeën verdeeld. Het lager uitgebouwde bakhuis is aan de noordzijde verbreed in hout. Het bakhuis bezat een broodoven, later gewijzigd in een waterstookplaats.

Omschrijving

De langhuisboerderij is markant gelegen in de bocht van de Postweg nabij de kruising met de Aschatterweg in een open akker- en weidelandschap. De boerderij op een rechthoekig grondplan heeft een afgewolfd rieten zadeldak met de nok evenwijdig aan de weg. Aan de rechterzijde is ter hoogte van het woonhuisgedeelte dwars het zomerhuis met bakhuis aangebouwd onder een zadeldak gedekt met rode Oudhollandse pannen. Het smallere, uitgebouwde bakhuis beschikt over een eigen lager zadeldakje gedekt met rode Oudhollandse pannen.

De gevels zijn boven een grijs gepleisterde plint opgetrokken in grauwe baksteen in staand verband. Boven de vensters bevinden zich rollagen. In het metselwerk van het zomerhuis en bakhuis zijn vlechtingen aangebracht en ter hoogte van de goot een bloktandlijst. De symmetrisch ingedeelde voorgevel (oostzijde) wordt gekenmerkt door een pilastergeleding met ter hoogte van de verdiepingsvloer een uitgemetselde horizontale band. In het midden, tussen pilasters, bevindt zich een dubbele paneeldeur met bovenlicht voorzien van een levensboom, geflankeerd door een zesruits schuifvenster. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een smal drieruits schuifvenster. Alle vensters zijn voorzien van groen - wit geschilderde paneelluiken. Het tweelichtsvenster op de zolderverdieping is een latere toevoeging. De achtergevel heeft de oorspronkelijke symmetrische indeling met in het midden een vierdelige, getoogde deeldeur, geflankeerd door gietijzeren stalvensters en een getoogde staldeur rechts en links. Op de zolderverdieping is een dubbel zolderluik met aan weerszijden een halfcirkelvormig venster aangebracht. Boven de deeldeuren bevindt zich een sluitsteen met het jaartal 1878.

De linkerzijgevel heeft rechts bij het woonhuisgedeelte een venster en bij het achterhuis vijfmaal een getoogde mestdeur en een stalvenster.

De rechterzijgevel heeft links van het uitgebouwde zomerhuis met bakhuis een kelderlicht met diefijzers. Rechts van het zomerhuis bevat de gevel een later geplaatst samengesteld venster en klein venster. Voorts vier mestdeuren en vijf stalvensters.

Het zomerhuis heeft in de voorgevel (oostzijde) een enkel en een dubbel vierruits draaivenster met luiken. De achtergevel bevat twee deuren. De gevels van het bakhuis zijn blind.

INTERIEUR. De boerderij heeft grotendeels de oorspronkelijke indeling behouden met aan de voorzijde in het midden de mooie kamer met een grote schouw over de volle breedte voorzien van mangaankleurige tegeltableaus met bloemen en landschappelijke taferelen met spreuken, verticale banden met blad- en bloemmotieven en met exotische vogels. De woonkamer heeft een balken plafond. Rechts in het woonhuis is een opkamer met plavuizen vloer, waaronder een kelder met troggewelf. Het zomerhuis beschikt over een balkenplafond en een sparrenkap. Het achterhuis heeft een middendeel met aan weerszijden een stal met mestgoot. De sparrenkap en spanten met ankerbalkgebinten zijn oorspronkelijk.

Waardering

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als redelijk gaaf voorbeeld van een langhuisboerderij met aangebouwd zomerhuis en bakhuis uit het laatste kwart van de negentiende eeuw op de plaats van een oudere voorganger, met waardevolle interieurelementen. Tevens is de boerderij van landschappelijke waarde vanwege de markante situering in een bocht van de Postweg in een open akker- en weidelandschap.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Boerderijen, molens en bedrijven	Boerderij (M)	Boerderij(M1)

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 29 march 2024